

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC
RENOWACYJNYCH PRZY PRZYDROŻNEJ KAPLICZCE SŁUPOWEJ
Z FIGURĄ ŚW. ANTONIEGO Z DZIECIĄTKIEM W ARCINKOWICACH ,
GMINA CHEŁMIEC , POWIAT NOWY SĄCZ, WOJ. MAŁOPOLSKIE.

Józef Stanisław Stec , 2017

- Miejscowość - Marcinkowice
- Czas powstania - XIX w.
- Styl - kamieniarstwo ludowe
- Materiał ,technika - piaskowiec typu „Magurskiego”; rzeźba pełna
- Wymiary ogólne - podstawa ; 80cm x 83cm x 26cm , postument 49x 47x 139,
- figura św. Antoniego z dzieciątkiem 35x 28x 120cm.wys.

Kapliczka w Marcinkowicach stanowi cenny przykład kapliczek słupowych z terenu Sądeczyny.

Kapliczka z figurą świętego Antoniego z dzieciątkiem usytuowana jest w Marcinkowicach przy drodze wiodącej z Klęczan w kierunku Nowego Sącza. Wykonana została najprawdopodobniej w XIX wieku. Wg ustnej tradycji przyniesiona została z wodą ze Starego Sącza w czasie powodzi. Cała kapliczka wykonana jest z kamienia piaskowcowego. Na postumencie cokół, a na nim figura przedstawiająca postać świętego Antoniego trzymającego oburącz leżące dzieciątko, które prawą ręką dotyka twarz swojego opiekuna. Święty Antoni ubrany jest w habit dominikański i przepasany sznurem.

Wykonane w ostatnich latach pseudorenowacje zatarły wartość artystyczną rzeźby i kapliczki. Zastosowane nieodpowiednie materiały i farby destrukcyjnie wpływają na stan zachowania kapliczki.

STAN ZACHOWANIA

Ogólnie stan zachowania kapliczki, a w szczególności figury św. Antoniego jest bardzo zły i wymaga podjęcia natychmiastowych działań restauracyjnych. Powierzchnię kamienia pokrywają warstwy farb olejnych i emulsyjnych, oraz zacierki cementowej. Opracowana niegdyś precyzyjnie forma rzeźbiarska postaci i szat została w znacznym stopniu zatarta przez zalegające kity i warstwy wtórnych wymalowań. Na powierzchni występują liczne wżery, nacieki, mikroszczeliny i pęknięcia. Kamień jest osłabiony, osypuje się i rozwarstwa.

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE.

Zasadniczym celem prac konserwatorskich jest podjęcie czynności zmierzających do przywrócenia kapliczce pierwotnego wyglądu.

Konserwacja we wszystkich swoich działaniach będzie dążyć do skutecznego powstrzymania procesów niszczących zabytkową substancję. Docelowym zabiegiem konserwacji zniszczonego

kamienia będzie przywrócenie, w miarę możliwości, utraconych parametrów technicznych.

Po wstępnym oczyszczeniu ;w kolejnym etapie należy sprawdzić rodzaj i ilość nawarstwień wtórnych i na podstawie badań ustalić czy powierzchnia kamienia posiadała pierwotnie polichromię, a jeżeli tak to ustalić jak wyglądała. Po przeprowadzeniu wstępnych badań należy przystąpić do usunięcia wtórnych nawarstwień z powierzchni kamienia. Zaleca się czyszczenie ręczne ,stopniowe usuwanie nawarstwień za pomocą skalpela , dłut ,skrobaków. Po usunięciu wtórnych nawarstwień w kolejnym etapie prac należy nasączyć wszystkie elementy środkiem do zwalczania mikroflory i środkiem do wzmacniania strukturalnego kamienia.

Po przeprowadzeniu powyższych czynności można przystąpić do wykonywania sklejeń, uzupełnień i rekonstrukcji ubytków rzeźbiarskich.

Po wykonaniu uzupełnień i rekonstrukcji, zaleca się wykonać impregnację hydrofobową kamienia i w razie stwierdzenia we wstępnym etapie prac obecności pierwotnej polichromii, powtórzyć ją z zachowaniem oryginalnej kolorystyki, lecz z zastosowaniem farb zapewniających odpowiednią cyrkulację wilgotnościową. Po wykonaniu uzupełnień kolorystycznych zaleca się wykonać hydrofobizację figury i postumentu . Konieczne jest również wykonanie stylowego daszku nad figurą .

POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE W PUNKTACH:

1. Wykonanie szczegółowej dokumentacji ,opisowej ,pomiarowej i fotograficznej
2. Wykonanie badań stratygraficznych, w celu ustalenia ilości i rodzaju nawarstwień.
3. Czyszczenie ręczne (lub doczyszczanie), powierzchni metodą zeskrobywania z zastosowaniem środków chemicznych (w razie konieczności) dobranych

doświadczalnie na obiekcie.

4. Ewentualne usunięcie metodą wykucia uzupełnień i nawarstwień z zaprawy cementowej.
5. Nasączenie struktury kamienia środkiem do zwalczania mikroflory środkiem Alkutex BFAEntferner firmy Remmers.
6. Nasączenie kamienia środkiem wzmacniającym jego strukturę; KSE 100 i KSE 300 firmy Remmers.
7. Sklejenie połamanych elementów ;klej Ceresit CX5 oraz kotwy ze stali nierdzewnej.
8. Wykonanie uzupełnień i rekonstrukcji metoda kitowania z gotowej zaprawy Funcosil

Resrauriermörtel firmy Remmers, o odpowiednio dobranej kolorystyce.

9. Opracowanie powierzchni uzupełnień.
10. Impregnacja kamieniarki środkiem Silan Funcosil SNLGeruchsarm firmy Remmers.

Zabieg wykonać dwukrotnie.

11. Scalenie kolorystyczne uzupełnień oraz wykonanie polichromii (w razie stwierdzenia w badaniach jej obecności), przy użyciu suchych pigmentów w proszku i spoiwa akrylowego Paraloid B 72 w 4% roztworze acetonowym.

12. Uzupełnienie fugowania na łączeniu elementów; zaprawą renowacyjną do fugowania Funncosil Fugenmoertel Altweiss firmy Remmers.

13. Wykonanie i zamontowanie nowego stylowego zadaszzenia ./projekt zatwierdzić na komisji konserwatorskiej/

14. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

UWAGI KOŃCOWE.

Stosowane w trakcie prac materiały i technologie muszą spełniać wymagania techniczne, normowe, estetyczne i użytkowe, posiadać stosowne atesty, aprobaty, certyfikaty zgodnie z

obowiązującymi przepisami. Wszystkie prace konserwatorskie powinny być wykonywane pod kierunkiem dyplomowanego konserwatora zabytków.

Opracował ;mgr Józef Stanisław Stec- konserwator dzieł sztuki